

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Борщевецька Н.М.

студент,

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рубан Г.С.

методист кафедри ремонту машин,

експлуатації енергетичних засобів та охорони праці,

Луганський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ МОЛОДИХ ПЕДАГОГІВ В ІННОВАЦІЙНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Професії, як відзначає А.К. Маркова, – «це історично виниклі форми діяльності, необхідні суспільству, для виконання яких людина повинна мати суму знань і навичок, мати відповідні здібності і професійно важливі якості» [4, с. 15]. Професія вчителя, педагога – одна з найдавніших. У професії педагога, вчителя акумульований тисячолітній досвід наступності поколінь. Але, поки молодий вчитель стане досвідченим майстром, він пройде важкий шлях свого професійного становлення.

На початку своєї професійної діяльності молодий педагог стикається з певними труднощами. Він повинен освоїтися в новому колективі, налагодити правильні відносини з слухачами, вміти грамотно і емоційно говорити на заняттях, намагатися зацікавити своїм предметом [6]. Йому необхідно виробити свій індивідуальний стиль спілкування з дітьми, колегами і адміністрацією. Особливу увагу слід приділити професійному становленню молодого педагога початківця. Успішне професійне становлення молодого педагога початківця – це основа його впевненості в правильності обраного шляху, залог благополучного подолання професійних труднощів, розвитку професійної самосвідомості та забезпечення якісної освіти вихованців.

Педагог – особа, яка веде практичну роботу з виховання, освіти і навчання, має спеціальну підготовку в цій області. Прийнято вважати,

що молодий педагог – це фахівець, який закінчив ЗВО, працює на посаді педагогічного працівника перших три роки.

Особлива значущість у процесі професійного становлення молодого педагога відводиться періоду його професійної адаптації. Під адаптацією мають на увазі відповідний процес і його кінцевий результат, який виражений у стані адаптованості людини до нових факторів середовища.

Професійна адаптація – це пристосування працівника до роботи, яку він виконує. Вона полягає в ознайомленні і активному освоєнні професії, її тонкощів, специфіки, придбанні професійних навичок, достатніх для якісного виконання обов'язків, в розвитку стійкого позитивного ставлення працівника до своєї професії.

Професійна адаптація є складним і суперечливим процесом, який визначається як процес залучення до нової ситуації, де формується нова система взаємодії, взаємовідносин між членами колективу, за рахунок взаємовпливів особистості та навколишнього трудового середовища [7]. Це процес входження молодого педагога в професійне середовище, процес пристосування і звикання до реальних умов педагогічної діяльності, засвоєння професійного досвіду, активної реалізації професійних знань, як вибір оптимального поведінкового рішення, який передбачає безперервний професійний саморозвиток.

На думку М.Р. Битяновой, супровід – це система професійної діяльності педагогічної спільноти, спрямована на створення соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку в ситуаціях взаємодії [1].

М. Гринців, виділяючи основоположні функції професійної адаптації молодих фахівців, вказує на психологічну, розвивальну, стимулюючу та культурологічну [2].

Термін «психологічний супровід» започаткували Г. Бардієр, І. Ромазан і Т. Чередникова, які підкреслювали, що це – система підтримки та допомоги особистості, спрямована на створення спеціальних умов для повноцінного розвитку й успішного здійснення функціональних обов'язків в конкретному середовищі.

На думку М. Мушкевич, психологічне супроводження передбачає не «виправлення недоліків», а пошук прихованих ресурсів людини та опору на власні можливості людини [5].

Психолого-педагогічний супровід молодого педагога в період його професійної адаптації розуміється як особливий вид діяльності фахівця (психолога, методиста), спрямований на задоволення психологічних,

соціальних, педагогічних і моральних потреб молодого педагога в освоєнні нових професійних компетенцій і подолання труднощів професійної адаптації. Психолого-педагогічний супровід полягає у створенні системи організаційних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на створення умов для успішної професійної адаптації, повноцінного становлення і саморозвитку молодого педагога в конкретному середовищі.

На початкових етапах роботи молодому фахівцеві повинна бути надана методична допомога – наставництво. Виявлені проблеми молодих педагогів дозволяють управлінцям направляти свою роботу на вирішення дійсно важливих для освіти завдань і зайнятися питаннями формування кадрової політики.

Час професійної адаптації молодого педагога можна умовно поділити на такі етапи:

I етап – адаптаційний (1-ий рік роботи): основне завдання: оцінка рівня підготовленості випускника педагогічного закладу, з'ясування того, наскільки молодий спеціаліст професійно придатний як педагог.

II етап – проектувальний (2-ий рік роботи): основне завдання – надання допомоги в засвоєнні практичних умінь, а також систематизації теоретичних знань, отриманих в процесі навчання професії.

III етап – творчий (3-ій рік роботи): основне завдання – це розвиток творчих здібностей та ініціативності.

Отже, психолого-педагогічний супровід професійної адаптації молодих педагогів в інноваційному освітньому середовищі розглядається дослідниками як цілісний, динамічний, неперервний, тривалий, поетапний процес, який має вирішальне значення в успішному професійно-педагогічному становленні молодих фахівців, формування їх здібності до саморозвитку, критичності мислення, компетентності, здатності практичної реалізації гуманістичних цінностей, до осмисленої інтеграції в інноваційні процеси, до забезпечення якісної освіти з самого початку своєї професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Битянова М. Р. Психологическое сопровождение детей [Текст] / М.Р. Битянова // Школьный психолог. – 2000. – № 10.
2. Гринців М. Психологічні особливості професійної адаптації молоді. Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В.О. Сухомлинського / М. Гринців. Сер.: Психологічні науки 2012. – Т. 2, Випуск 9, с. 54-57.

3. Журнал відкритий урок. Організація психологічного супроводу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/psychology/988/>

4. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. – М., 1996. – 248 с.

5. Мушкевич М.І. Поняття супроводу у сучасній психологічній науці / М.І. Мушкевич // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2011. – Т. XIII, ч. 1. – С. 287–294.

6. Солодухова О.Г. Становлення особистості вчителя в процесі професійної адаптації / О.Г. Солодухова. – Донецьк: Лебідь, 1996. – 175 с.

7. Чайкіна Н.О. Теоретичний огляд з проблеми професійної адаптації / Н.О. Чайкіна. – Полтава, 1988. – 56 с.